

Universiteit Utrecht

SPECIAL | NOVEMBER 2010

FACULTEIT DIERGENEESKUNDE
GEDRAGSKLINIEK VOOR DIENEN

GEDRAGSKLINIEK ~ *Special*

GEDRAGSTESTEN BIJ GRIJZE ROODSTAART PAPEGAAIEN: RELATIE TUSSEN VERENPLUKKEN EN REACTIE OP STRESSERENDE STIMULI

In november 2010 gaat bij de afdeling Vogels & Bijzondere Dieren van de faculteit Diergeneeskunde te Utrecht een onderzoek van start naar de relatie tussen verenplukken en omgang met stress bij de grijze roodstaart papegaai (*Psittacus erithacus*). Voor dit onderzoek zullen enkele gedragstesten worden afgenomen. Het uiteindelijke doel van dit onderzoek is om te onderzoeken of de reactie van de vogel tijdens gedragstesten een voorspellende waarde heeft op de ontwikkeling van verenplukken op latere leeftijd.

Het onderzoek wordt uitgevoerd door drs. Kirsten van Bokhorst (student diergeneeskunde, Excellent Tracé) en drs. Yvonne van Zeeland (dierenarts, specialist Vogelgeneeskunde in opleiding, AIO). Graag willen wij u uitgebreid informeren over dit onderzoek. Tevens zijn wij op zoek naar (eigenaren/verzorgers van) grijze roodstaart papegaaien die kunnen (en willen) deelnemen aan dit onderzoek. Uw medewerking is onontbeerlijk!

Achtergrond

Verenplukken komt veel voor bij papegaaien die in gevangenschap gehouden worden. Het wordt vaak gezien als een uiting van verminderd welzijn, doordat de papegaai zich in een voor hem/haar suboptimale leefomgeving bevindt. Ondanks een toegenomen aandacht voor verenplukken bij papegaaien, is de kennis van, en het inzicht in de problematiek nog steeds beperkt. Recentelijk heeft het Ministerie van LNV het belang van verder onderzoek naar dit welzijnsprobleem onderkend en financiële steun geboden om dit mogelijk te maken. Het onderzoek richt zich op de diverse factoren die bij verenplukken een rol spelen, alsmede mogelijkheden om het verenplukken te voorkomen en/of te behandelen. De uitvoering is in handen van drs. Yvonne van Zeeland (dierenarts, specialist Vogelgeneeskunde in opleiding), en vindt plaats op de Afdeling Vogels & Bijzondere Dieren van het Departement Geneeskunde van Gezelschapsdieren, onder supervisie van dr. J.T. Luméij (specialist Vogelgeneeskunde, hoofd afdeling Vogels en Bijzondere Dieren).

Doel van het huidige onderzoek

Eén van de onderdelen waar het onderzoek zich op richt is het vaststellen van een verband tussen het vóórkomen van verenplukken en de manier en mate van reactiviteit op stresserende stimuli. Dergelijke verbanden zijn duidelijk bij andere diersoorten vastgesteld. Om dit vast te stellen kunnen verschillende gedragstesten uitgevoerd worden, waarbij gekeken wordt naar de reactie van het dier. Vorig jaar is in dit kader een veelbelovende pilot study uitgevoerd, waarin een drietal verschillende gedragstesten werden uitgevoerd bij een kleine groep grijze roodstaart papegaaien. In deze groep waren verschillen zichtbaar tussen typen reacties en mate van reactiviteit van plukkende en niet-plukkende papegaaien. Om wetenschappelijk vast te kunnen stellen of een dergelijk verband daadwerkelijk aanwezig is moeten deze gedragstesten op grotere schaal uitgevoerd worden. Naast het uitvoeren van gedragstesten bij volwassen vogels, zoals dat bij de pilot study gedaan is, willen wij ook een groep jonge papegaaien (< 1 jaar) gaan testen. Deze vogels zullen daarna gedurende langere tijd gevolgd worden om vast te stellen of de testen een voorspellende waarde hebben voor het ontwikkelen van verenplukken.

Deelnemers gezocht

Voor dit onderzoek zijn we specifiek op zoek naar (een grote groep) grijze roodstaart papegaaien, zowel verenplukkende als niet-verenplukkende papegaaien van alle leeftijden. Via deze weg willen we u vragen om

dit verzoek aan uw cliënten kenbaar te maken en ze te verzoeken om deel te nemen aan dit onderzoek.

De deelnemers aan het onderzoek zal het volgende gevraagd worden:

- Een vragenlijst invullen over de papegaai, zijn/haar leefomstandigheden en gedrag
- (Op afspraak) een aantal gedragstesten bij de papegaai laten voeren op de faculteit Diergeneeskunde in Utrecht. Deze gedragstesten zullen ongeveer één dagdeel (ca. 8.30-13u) in beslag nemen. De belasting voor de vogel is te vergelijken met een normale gezondheidscontrole.

Uitvoering van het onderzoek

Op de afgesproken datum wordt de eigenaar in de ochtend met de papegaai verwacht op de Universiteitskliniek voor Gezelschapsdieren van de faculteit Diergeneeskunde. De papegaai wordt na aankomst een korte periode in een eigen verblijf geplaatst om bij te komen van de reis en te wennen aan de omgeving. Na deze rustperiode zal de papegaai enkele gedragstesten ondergaan, waarbij de reactie van de papegaai in enkele nieuwe, onbekende situaties wordt geobserveerd (benadering door onbekende mensen, nieuwe ruimte, aanbieden van nieuw, onbekend speelgoed, etc.).

Tijdens het onderzoek zal tevens bloed afgenomen worden, dat gebruikt wordt voor de bepaling van het geslacht (indien onbekend) en stresshormonen. Na afloop van de gedragstesten mag de vogel direct weer met de eigenaar mee naar huis.

Voordelen voor de eigenaar en de papegaai

Deelname aan het onderzoek is gratis. Daarnaast wordt bij de papegaai een gratis gezondheidscontrole (bestaande uit een lichamelijk- en ontlastingsonderzoek) uitgevoerd. Indien het geslacht van de papegaai onbekend is zal ook dit kosteloos door ons bepaald worden; desgewenst ontvangt de eigenaar van de uitslag een officieel certificaat.

Voor deelname of meer informatie kan uiteraard contact met ons worden opgenomen. Wij hopen op een grote respons en stellen uw hulp zeer op prijs.

Drs. Y.R.A. (Yvonne) van Zeeland
Dierenarts, Specialist Vogelgeneeskunde in opleiding,
promovendus

Drs. K.L. (Kirsten) van Bokhorst
Onderzoeksstudent Diergeneeskunde, contactpersoon

Contact:

06 - 533 94 297
b.g.g. 030 - 253 9411 (werkdagen van 8.00-16.30 uur)
K.L.vanBokhorst@uu.nl

Bezoekadres:

Afdeling Vogels & Bijzondere Dieren
Universiteitskliniek voor Gezelschapsdieren
Yalelaan 108, 3584 CM Utrecht